

OCEANUL PLANETAR ȘI CARACTERISTICILE SALE – schița lecției

Oceanul Planetar cuprinde totalitatea mărilor și oceanelor de pe Glob. El ocupă 71 % din suprafața planetei și 97 % din volumul total de apă de pe Terra.

- **Oceanele** sunt cele mai mari întinderi de apă sărată cantonate în depresiuni imense ale scoarței terestre. Pe Glob sunt 4 oceane: Oceanul Pacific, Oceanul Atlantic, Oceanul Indian și Oceanul Arctic.
- **Mările** sunt întinderi de apă mai mici decât oceanele ca suprafață și adâncime care acoperă cca 20 % din suprafața Oceanului Planetar.

După așezarea lor geografică, mările pot fi:

- **mări mărginașe**, care se află la marginea continentelor și comunică larg cu oceanul (ex. Marea Nordului, Marea Arabiei)
- **mări intercontinentale**, care se află între continente și comunică prin intermediul strâmtorilor cu oceanul. (ex. Marea Mediterană, Marea Roșie, Marea Neagră)
- **mări intracontinentale**, înconjurată de uscatul aceluiași continent și care comunică prin strâmtori și prin intermediul altor mări cu oceanul (Marea Baltică, Marea Albă).

Proprietățile fizice și chimice ale apelor oceanice:

- fizice : temperatura, culoarea, transparența
- chimice: salinitatea (salinitatea medie este de 35 ‰)
- fizico-chimică: densitatea

Dinamica (mișcările) apelor oceanice se realizează sub formă de:

- valuri
- marea
- curenți oceanici

Valurile - mișcări ondulatorii ale suprafeței apei, fără a se deplasa, provocate de vânt.

Valurile tsunami sunt valuri uriașe (cu înălțimi de până la 35 m) și cu viteze foarte mari (peste 500 km/h) provocate de cutremure și mai rar de erupții vulcanice și alunecări submarine. **Elementele unui val :**

- **Creasta**- este partea cea mai înaltă a valului;
- **Baza** - este partea cea mai joasă a valului;
- **Lungimea valului** - este distanța dintre două creste sau două baze succesive;
- **Înălțimea valului** - este distanța dintre creastă și bază.

Mareele - mișcări periodice ale apelor mărilor și oceanelor produse de forța de atracție a Lunii și Soarelui, manifestate prin:

- **flux** - ridicarea nivelului apei și pe țărm înaintarea ei spre uscat (durează 6 ore)
- **reflux** - scăderea nivelului apei și retragerea ei spre larg (durează 6 ore)

Curenții oceanici – mișcări de deplasare a apei oceanice pe anumite trasee cauzate de: vânturile permanente sau periodice, diferențe de salinitate, de densitate, de temperatură și de nivel al apelor.

Tipuri de curenți oceanici:

- **curenți de derivă** (provocati de vânt);
- **curenți liberi** (în zonele unde vântul a încetat);
- **curenți calzi și curenți reci**, în funcție de temperatură (influențează clima pe țărmuri);
- **curenți orizontali**
- **curenți verticali** - deplasări ale apelor pe verticală (au rol în aerisirea apelor și în transportul substanțelor nutritive pe verticală).

Cel mai puternic curent este Curentul cald al Golfului (al Atlanticului de Nord) care transportă de 100 ori mai multă apă decât toate fluviile de pe glob.

Autori:

Profesor, Gina Burghiu, Colegiul Național "Costache Negri" Galați
Profesor, Mariana Ardeleanu, Liceul Teoretic "Emil Racoviță" Galați